כל הזבחים פרק ראשון זבחים

ג.

ונמלך. אלא יגרשנה: **דילמא שאני פסח.** דלמא פסחא הוא אלא אלא לשמה ממש: **דאינתיק.** משהר כל התנאים והגשים [לפסח] גירושין של זה ושל זו: **אלא מה.** דעדיפא מקמייתא דהכא מד גברא הוא: **דלין בריה.** וגרעינה מפסחא דשמא בשעה שנכתב לא היה בדעתו של בעל לזו ולאיתתא לפסח האחרת: **סכוסב טופסי ניטין.** שיהו מזומנין לו. טופס לשון טפוס מול"ל בלע"ז: **מקום הרי אם כו'.** דזהו עיקר גופו: אלמא פסחא פסול ואף על גב דאיתתא לפסח כריתות לכשהדמן לו: **הו רמי מילתא אחריני.** אדרבינא וכו' פפא קמי דקאמר ר' דרמי רבא אהדדי ושניהו: דרב יהודה אמר רב נקמן בפרק בית שמאי (דף מו:): **לפסח חולין בשיר.** קס"ל שבראן דיליה היא כדמפרש דמינה מחריב בה דבר שהוא מינו מועיל בו לעקור את שמו: **דלאו מינה.** כגון חולין שאינו מין קדשים לא מחריב בה ואין שמו נתפס על הזבח לעקור שמו ממנו: **פסול.** לגרש בו אשה אחרת: **ואפי' לפסח עובדת כוכבים.** דהא אלא לפסח אשה קמני דמשמע שלא לפסח אשה זו אלא לשום אשה אחרת כל דהיא ואע"ג דעובדת כוכבים לאו בת גירושין היא מהניא לפסול אלמא דלאו מינה [מחריב] בה: **דל עובדת כוכבים מינה.** ואימא נמי דלאו מינה לא מחריב בה אפילו הכי פסול דהוה ליה סתמא דמיהו לאו לפסח אשה זו נכתב: **דל חולין מינייהו.** דכשכירת לן דלא חיל ולא מחריב ביה דלא מינה הוה ליה הוו להו שמוטין סתם ואמרן לעיל סתמא כשירה: **פוכו.** כל ה' כלי חרס וגו' (ויקרא יא): **ולא פוך פוכו.** כלי המותנת בתנור ופיו למעלה מן פי התנור ואוכלין ומשקין בתוכו וסרך בתנור אוכלין שבכלי טהורין והכי אמרינן בת"כ: אבל היה פיו בתוך התנור תוכו קרוין ביה: **ואפי' כלי שטף מציל.** כלומר לא מיבעיא כלי חרס המונח בתנור דמציל על האוכלין שבתוכו דהא תוך תוכו הוא וכלי גופיה ליכא למימר דמיטמא בארר ו' ויטמא אוכלין שבו דאין כלי חרס מיטמא מגבו אלא אפי' כלי שטף שמיטמא מגבו: הכא טהור ומציל דאמר [בפ' קמא דפסחים] (דף כ:) אוכלין מיטמאים מאויר כלי חרס ואין כלי מיטמא מאויר כלי חרס ומדקתני כלי שטף מציל אלמא דלאו מיניה הוא [ומבטל את שם תוכו] הכא נמי ליטמא שם אוכל וליפסל: **ושני הכא** ח' **עשו חולין אצל קדשים כו'.** כלומר לעולם דלאו מינה לאו מחריב ביה וכלי שטף אצל כלי חרס מיניה הוא דהא מגא והא מגא אבל חולין אצל קדשים הוי דלאו מיניה כמחיצה אצל תנור דאמרינן ביה לקמן דלא מהניא ביה להיות מחיצה בין סרך לאוכלין כדאמרן דלאו מיניה לא מחריב בה: **שחלנו בנסרים.** שעשה מחיצה באמצעו וחלקו עד למעלה מפיו הכל טמא אפילו אוכלין שבעבר השני של המחיצה: **כוורים שביא פחוסב.** גרסינן ח' בטהרות ולהכי נקט פחוסה דלאו כלי הוא (ח) דאי הואי שלימה הוה מצלת על אוכלין שבתוכה כדאמרן ח' אפי' כלי שטף מציל אבל השתא דלאו כלי הוא הויא כמחיצה בעלמא: **ופקוקה בקש.** רבותא נקט דאפילו פחיתה בקש לא הוי כלי ואפי' פיה למעלה מפי תנור לא מצלת על אוכלין שבתוכה: **ומשונלגלה.** תלויה: **אוכלין שבתוכה טמאים.** והיינו דאמרן דלא מיניה כגון מחיצה לא מחריב בה לבטל שם תוכו ממנו: אם תוכו ולא אינטריך אלא לכלי שטף וי"ל דעדיפא משני הכא דקאי על חטאת לשם חולין דאינון אצל קדשים דאיתן מיניס כלל ולכך לא מחריב בה כמחיצה אצל תנור כמו מחיצה: **וכמו כוורת הקש פחוסה שאינה כלי כלל ואינה מצלת כלל אבל כלי שטף קרוי מינו קלת שים לו שם כלי עליו ולכך מחריב ומציל אבל לקמן קאי על חטאת שאינה לשם מחזיב עולה כשירה דלעו"ג שהוא קדשים קרוי אינו מינו ולא מחריב בה ועל זה פריך מאי שנא מכלי שטף שהוא כלי ואינו מינו ומחריב ועל זה צריך לתרץ משום קמא תוכו ולא תוך תוכו אבל לא מצי לתרץ עשוהו כמחיצה אצל תנור דהתם אינו כלי כלל והשתא הכא ולקמן מתרץ דומה כדומה (ודוקא בכלי שטף שאינו מינו היה טמא אי לאו קרא אבל תוך ח' שהכל חרס טהור לחמנא):**

ויתר על כן אכתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו ואמר לו שמו כשמך ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו דילמא שאני התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההוא אלא מהא **ויתר על כן** יש לו שתי נשים ששמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה דילמא שאני התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההיא אלא מהא **ויתר על כן** אמר ללבלר כתוב ולאיזה שארצה אגרש פסול לגרש בו דילמא שאני התם דאין ברירה אלא מהא **הכותב טופסי ניטין** שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום העדים ומקום הזמן ואמר רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם: תו רמי מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלאו מינה לא מחריב בה ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ואפי' לשם עובדת כוכבים נמי פסול ושני גט דל עובדת כוכבים מינה הוה ליה סתמא וסתמא פסול קדשים דל חולין מיניהו הוה ליה סתמא וסתמא כשירים ורמא מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלא מינה לא מחריב בה והתניא יתוכו ולא תוך תוכו ואפי' כלי שטף מציל ושני עשו חולין אצל קדשים כמחיצה אצל תנור מה מחיצה אצל תנור לא מהניא לה כלל אף חולין אצל קדשים לא מהניא ליה כלל דתנן תנור שחצצו בנסרים או בזיעות ונמצא שרץ במקום אחד הכל טמא כוורת שהיא פחותה ופקוקה בקש ומשולשלת לאויר התנור שרץ בתוכה התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין ורבי אליעזר מטהר אמר רבי אליעזר קל וחומר אם הציל במת החמור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו לא

דתורה להתלמד עבידא כדקאמר התם לענין גט מודה כדפרישית שם וכפ"ב דגיטין (דף כ.) וס"ת נמי פסלינן [בגמרא] בפ"ב דגיטין (דף יט:) כדמוכח בעובדא דהכהן גברא דעל לבי כנישתא שקל ספר תורה ויהב לדיתיה: **כתב** לגרש **את אשתו ונמלך בו'.** תימה מה ענין זה אלא פתם ויש לומר דס"ד כיון דנמלך אם כן מסתמא כתבו ממחילה שאם יחזור בו יגרס בו שילה: **הכותב טופסי ניטין כו'.** כל הגן משניות בפ' כל הגט (גיטין דף כו.) ותימה דלא קתני בהן יתר על כן דעל כרחין יתר הוא דמכל הגן קמיימא לא מצי למיקרי פסולא אלא מהן דמשום דאמר לגבר דקתני בריש פ' דהן יתר כמו כן דדיקינן מזאת א' [בפסחים] ודיקינן מינה אין בריה וקשה לה"ר יצחק דפ"ק ב' דפסחים (דף יד.) תנן הוסיף ר"ע אף ע"ג דלמלן דמוקי ב' מילתא דר' מניגא כולד [וולד] הטומאה דרבנן לא שמעינן לה ממילתיה דר' עקיבא דמיירי בפסולא [דאוריתא] מיהו יש לומר אע"ג ב' דקתני הוסיף אי לא הוה תני ליה לא הוה [קמשמע לן] ד' מידי: **ואמר רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח כו'.** איצטריך לאתויי דרב יהודה משום דמינה דייקינן בגיטין ב' דאמרת כרתי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי דקי"ל כוותיה ואיכא דמוקי לה התם כר"מ ומפרש מפני התקנה משום קטטה ולדיליה ליכא למידק מינה סתמא פסול: **ואפילו לשם עובדת כוכבים נמי פסול.** מדקתני שנכתב שלא לשם אשה דמשמע [כל] נשים בכלל ולא דמי לשלא לשמן בכלל הזכרים דלא אמרינן אפי' חולין בכלל התם איכא לפרושי שנכתבו שלא לשם זכר זה אלא לשם זכר אחר: **ורמינהו** תוכו ולא תוך תוכו **ואפ' כלי שטף מציל.** מפרש בקונטרס שרק בחיצון ואוכלין בפנימי לא מיבעיא כלי חרס דאין מיטמא מגבו אלא אפי' כלי שטף דמיטמא מגבו אין אוכלין שבתוכו [וטמאים] שגם כלי שטף אינו מקבל טומאה מאויר כלי חרס כדאמר בפ' קמא דפסחים (דף כ:) אוכלין מקבלין טומאה מאויר כלי חרס ואין כלים מקבלים טומאה מאויר כלי חרס וקשה לפירושו דאם כן מה חידוש יותר בכלי שטף מכלי חרס ועוד דאיכא חידוש דאוכלין בכלי חרס כגון אם שרץ בתוך כלי חרס פנימי ואוכלין בכלי חרס חיצון טהורין [ב] אע"פ שהפנימי טמא ונראה לפרש דכל רגומתא של כלי שטף היינו משום דלאו מינה הוא וס"ד דלא מחריב בה וטמא קמ"ל [ודוקא ב] בכלי שטף אינו מינו היה טמא אי לאו קרא] אבל תוך תוכו שהכל ח' הוא של חרס מינו פסיעה שהוא טהור כלא פסוק דתוך דוקא אמר רחמנא וכן מוכח לקמן דבכלי שטף דוקא איצטריך קרא דפריך ומי אמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה כשירה אלמא לאו מינה לא מחריב בה והתניא תוכו ולא תוך תוכו ולא תוך תוכו פי' אפי' לא כתב אלא תוך הוה מעיטא כלי חרס פנימי שאין אוכלין שבתוכו מקבלין טומאה ע"י שרץ שבאוכלין שהרי אין השרץ תוכו ודוקא כלי חרס פנימי דהוי דומיא דדיה מעיטא דמינה מחריב בה וחזקן לכהי כתב וי"ו של תוכו למימר דאפי' לאו מינה כגון כלי שטף מחריב בה ומציל ח' ותימה אמאי לא שני בשמעתין נמי הכי שאני התם דאמר קרא תוכו ולא תוך לא שני בשמעתין נמי הכי שאני התם דאמר קרא תוכו ולא תוך דאיכא מידוש דאוכלין בכלי חרס כגון אם שרץ בתוך כלי חרס פנימי ואוכלין בכלי חרס חיצון טהורין [ב] אע"פ שהפנימי טמא ונראה לפרש דכל רגומתא של כלי שטף היינו משום דלאו מינה הוא וס"ד דלא מחריב בה וטמא קמ"ל [ודוקא ב] בכלי שטף שא